

2.4. Особливості корекційної роботи з дітьми, у яких є проблеми з самооцінюванням

Самооцінювання – важливий регулятор розвитку особистості. Воно сприяє саморегулюванню поведінки, визначає прийнятність, бажаність певних дій і вчинків, а також ступінь успіху. Гармонія **самооцінювання та рівня домагань** – це те, чого треба прагнути в процесі виховання особистості. Переоцінювання своїх можливостей і здібностей призводить до розвитку негативних якостей, наприклад, зарозумілості, пихатості. Якщо у людини **занижене самооцінювання**, вона не використовує всіх своїх можливостей. Формуючи **адекватне самооцінювання**, важливо пам'ятати, що воно є, по суті, ставленням людини до своїх здібностей і можливостей, до особистісних якостей. Якщо самооцінювання розбігається з дійсністю, воно визнається **неадекватним**.

У самооцінюванні відбивається уява дитини про свої досягнення, прагнення. Відбивається також і те, що підліток дізнається про себе від інших. І водночас – його особиста діяльність. У процесі вивчення джерел низького самооцінювання з'ясували, що такі діти рідко брали участь у спільному розв'язуванні проблем, у тому числі сімейних. У зв'язку із цим велике значення надається формуванню у таких дітей позитивного погляду на світ у процесі навчання їх розв'язувати складні життєві ситуації.

Під **позитивним життєвим орієнтуванням** ми розуміємо вміння людини знаходити позитивний вихід з будь-якої негативної ситуації. З учнями, які мають **низький рівень самооцінювання**, важливо провести заняття, присвячені пошуку позитивного розв'язку цих ситуацій. Розглянемо це детальніше. Цикл таких занять передбачає розвиток уявлень про себе, про свої почуття, про інших людей (дорослих і дітей). Важливого значення набуває розвиток позитивного «Я», здатності до самоствердження, розвитку віри в себе, у свої можливості. Ці заняття необхідні насамперед тим дітям і підліткам, які мають занижене самооцінювання, невпевнені в собі. Найчастіше ці діти виховуються у неповній сім'ї, і такі заняття одночасно сприяють кращим стосункам дитини з близькими.

У ході занять налагоджуються значущі взаємини з батьками, учителями, однокласниками. Водночас діти навчаються вести діалог з ін-

шими людьми та із самим собою. Важливо також навчити сприймати негативні ситуації через призму позитивних життєвих настанов.

Діти навчаються брати до уваги думки та погляди інших людей, співпереживати один одному. Такі заняття корисні тим дітям, у яких недостатньо розвинені процеси симпатії. Цьому сприяє постійно створювана доброзичлива атмосфера.

В основу даної програми закладено також зцілення переживань, пов'язаних з їхніми негативними спогадами. Воно дає змогу замінити негативні, неприємні спогади на приємні. У спогадах концентрується сутність нашого «Я». Почуття приєднуються до певних подій, і вони «обрастають» або позитивними, або негативними асоціаціями. Негативні емоції, пов'язані з власним «Я», нерідко проектується на інших.

Спеціальний цикл занять дає можливість уникнути переживань. Вони допомагають створювати стосунки довіри. А для того, щоб заняття були успішними, дорослі мають показати, що і в них колись були аналогічні проблеми, і розповісти, як вони їх подолали. Діти починають тоді розуміти, що вони не самотні в своїх переживаннях, що останні можуть бути в кожного. При цьому важливо розглядати ці моменти не як життєві труднощі, а як випадок для відкриття нових можливостей у самооцінюванні та розвитку стосунків з іншими.